

Digital ekklesiologi

- en foreløpig kortrapport til Norges Kristne Råd fra Norsk Teologisk Samtaleforum

I desember 2020 gjennomførte NTSF et kortprosjekt om digital ekklesiologi med det formål å se hvilke teologiske og ekklesiologiske diskusjoner som har oppstått når kirkene i en pandemisituasjon har måttet jobbe mer digitalt. Vårt fokus har ikke vært på hvilke praktiske og tekniske løsninger som er best, selv om samtalen lett kommer inn på slikt ting, men på de teologiske spørsmålene som oppstår. Her følger en oppsummering av samtalen, og vedlagt er bidragene fra de enkelte kirkesamfunnene. Vi vil ta dette temaet opp igjen når pandemien er litt mer på avstand og vi ser hvilke digitale løsninger som viser seg å være mer varige, og/eller vi ser at andre økumeniske fora arbeider med tematikken og det er naturlig å følge opp fra vår side.

Generelt

Ekklesiologi handler om hva kirken er og hvilket oppdrag den har. Begrepet *digital ekklesiologi* inviterer til en samtale om hvem vi er som kirke når vi ikke kan møtes fysisk, hvordan vi er kirke på digitale plattformer, og hvilke ekklesiologiske diskusjoner digitaliseringen medfører. Begrepet signaliserer også at det å være kirke i en digital tid bygger på den ekklesiologien vi har fra før, men at formatet er annerledes, digitalt, med de begrensninger og muligheter som ligger der.

Et viktig spørsmål er om den digitale måten å være kirke på er å betegne som en nødløsning eller om den er varig. Det vet vi ikke enda. Vi har grunn til å tro at vi vil omfavne det fysiske fellesskapet og kirkene som et sted der mennesker samles til gudstjeneste og andre samlinger. Samtidig har kirkene blitt kastet ut i et landskap som for mange var nytt, og noen av møteformene og tiltakene kan vise seg å ha livets rett også utover pandemiperioden.

De fleste kirker har forsøkt en digital form for gudstjeneste, derfor var dette et tydelig fokus for samtalen i NTSF, og spørsmålene som dukket opp er i stor grad tilknyttet gudstjenestelivet. Tapet av fellesskap er en annen fellesnevner – et digitalt kirkeliv kan ikke erstatte fysisk fellesskap.

Det at kirkene faktisk eller i praksis ble stengt for møtevirksomhet innebar også en følelse og erkjennelse av å være fra fratatt rommet eller bygget som har betydning for vårt trosliv. Betydningen av selve bygget og kirkerommet varierer mellom kirkesamfunnene, men det kom fram i samtalen at dette tapet var sårere enn vi var forberedt på.

Digitale gudstjenester

Alle kirkene har forsøkt en eller annen form for digitale gudstjenester, både på lokalt og nasjonalt plan. Her er det mange varianter. Noen har valgt å streame gudstjenester som er så like en vanlig gudstjeneste som mulig eller som er hybrid. Noen har laget egne produksjoner som har en noe annen stil enn den vanlige gudstjenesten. Slike produserte eller streamede gudstjenester legges ut og kan ses av hvem som helst, og man når dermed bredt ut, men mister mye av fellesskapet. Noen har forsøkt gudstjenester på zoom eller andre plattformer for digitale møter, noe som øker graden av fellesskap, men er et vanskelig format for å feire gudstjeneste.

Digitale gudstjenester gir misjonale muligheter. Mange menigheter forteller om at de digitale gudstjenestene når mange mennesker. Målgruppen for en digital gudstjeneste kan utvides i forhold til de som faktisk møter opp på en fysisk gudstjeneste. Det er også enkelte grupper som blir mer inkludert når gudstjenesten er digital. Ett eksempel er mennesker med funksjonshemming –

deltakelsen blir enklere, og man er ikke annerledes i forhold til funksjonsfriske. Et annet eksempel er geografi, og kvekerne er et eksempel på hvordan nye mennesker har deltatt på samlingene som ellers ikke ville bodd i nærheten av fysiske samlinger. Vi har også sett mange gode digitale gudstjenester med en profesjonell produksjon, kreativ nytenkning og en bevisst måte å tenke et nytt format. Slike gudstjenester kan nå bredt ut og kan også være til inspirasjon for andre menigheter. I det hele tatt er det mye positivt og mange muligheter forbundet med digitale gudstjenester, og det blir spennende å følge med på hvordan kirkene følger opp disse mulighetene i etterkant av pandemien.

Når gudstjenestetilbudet blir digitalt er det også noen som faller ut? Hvem er det? Mange eldre får ikke med seg de digitale gudstjenestene. Det kan mangle teknisk utstyr eller teknisk kompetanse, eller formatet er så uvant at det ikke treffer. Barn faller også lett utenfor. Det er gjort svært mange gode forsøk på digital søndagsskole og ulike barnesamlinger på nett. Mange av disse treffer. Likevel er det en respons at dette er vanskelig å gjennomføre, og at i periodene med hjemmeskole som foregår på nettbrett er det ikke så relevant at også søndagen skal foregå digitalt. En del andre fritidsaktiviteter for barn foregår også digitalt. Den digitale trøttheten blant barn og foreldre er påfallende. Ungdom er også en gruppe som faller utenfor de digitale gudstjenestene, men disse kan det være enklere å nå med egne digitale grupper. Vi ser også at digitale gudstjenester med en begrensning på hvor mange aktører som kan være i sving samtidig har gjort at legfolkets deltakelse i gudstjenestene blir mindre.

Når digitale gudstjenester flere eller færre? Det er vanskelig å svare på totalt sett. Likevel er det tydelig at slike gudstjenester når nye grupper, samtidig som noen grupper faller ut. Når kirkene er i full sving igjen med fysiske gudstjenester kan det være viktig å fokusere på hvordan man ønsker å fortsette å nå ut til de nye gruppene samtidig som de som falt ut blir ivaretatt når fysiske samlinger er tilbake.

Dåp har vært en utfordring å få gjennomført mange steder. Vi har ikke hørt om at noen kirkesamfunn har forsøkt digital dåp. Flere kirker har utviklet egne dåpsgudstjenester hvor bare noen få kan være tilstede, dette gjelder både kirker som praktiserer barnedåp og troendes dåp. Et viktig spørsmål er om familier som bærer barn til dåpen i fortsettelsen vil ønske slike egne gudstjenester framfor å delta i menighetens søndagsgudstjeneste. Det er også en erfaring at mange familier utsetter dåp, og venter til det blir mulig å ha stor fest. Det kan derfor være grunn til å tenke på i forkant hvordan kirkene skal ta imot familier som har utsatt dåpen og kommer til dåp.

Nattverd har vært løst på ulike måter, og er kanskje det området som har ført til de tydeligste teologiske diskusjonene. Noen kirker, for eksempel Frikirken, har lagt til rette for nattverd i hjemmene (se eksempel på en liturgi for dette i vedlegget). Noen har ikke hatt nattverd når kirkene har vært stengt, uten at dette har vært gjort til et problem. For andre kirker er tapet av et sakrament et stort problem, men det er uaktuelt å oppfordre til nattverd i hjemmet eller gjøre den digital. Dette gjelder særlig kirker med en tung sakramental teologi, som Den norske kirke og Den katolske kirke. Metodistkirken er den eneste som har oppfordret til digital nattverd, altså at man har brød og vin hjemme og tar imot når en prest forretter på digital gudstjeneste, men det har vært presisert at dette kun gjelder når man følger gudstjenesten i sanntid, ikke når man ser på et opptak. Her ser vi at ulik nattverdsteologi gir svært ulike praktiske uttrykk.

Et viktig spørsmål er hvor deltakende en digital gudstjeneste er. Det kan være lett å bli en passiv deltaker der man ser på noen andre feire gudstjeneste. Det krever en del innsats av en selv å bli en aktiv gudstjenestedeltaker, mer enn når man sitter på en kirkebenk og er i rommet. Det ble tematisert at karismer (tungetale, profeti, osv.) ble vanskelig på digitale gudstjenester i

pinsekarismatiske miljøer hvor dette er en viktig del av gudstjenestefellesskapet. Ingen av de aktuelle digitale formatene har fungert godt nok for å legge til rette for karismer.

Digitale gudstjenester kan utfordre strukturen i gudstjenesten eller møteformen. Et eksempel her er kvekerne som trengte å legge møtet til rette på en litt annen måte digitalt. Et annet uttrykk er at en hybrid gudstjeneste, altså med gudstjenestedeltakere både i kirkerommet og digitalt, er vanskeligere å legge til rette enn en heldigital, noe flere tok opp. Dette kan handle om at strukturen må være annerledes når det er digitalt nettopp for å gjøre deltakerne til aktive gudstjenestedeltakere og ikke bivånere. Det ble også sagt at digitale gudstjenester aktualiserer egne tradisjoner – det å ivareta det som er særegent for kirkesamfunnet blir noe man ønsker å få til på den digitale varianten.

Fellesskap

Mangelen på fellesskap er en stor utfordring når kirken ikke kan tilby fysiske samlinger. Det å innby til fellesskap ligger i kirkens nerve. Gjestfrihet, et inkluderende fellesskap, og et sted å høre til er en viktig del av ekklesiologien. Dette har vært vanskelig å få til digitalt, selv om det er gjort mange forsøk. Mange kirker har digital kirkecaffe, mange har grupper på facebook og andre steder for småprat og mindre fellesskap.

Hjemmekirke/husgrupper

Noen kirker har lagt til rette for at kirkelivet kan foregå i hjemmet. (Se vedlegg fra frikirken for eksempel.) En god del husgrupper (bibelgrupper, cellegrupper, osv) har fortsatt samlingene sine digitalt, noen grupper er også startet i pandemiperioden. På den annen side hører vi flere fortelle at dette har vist seg vanskelig for husgrupper hvor mange deltakere har hele skoledagen eller arbeidsdagen fylt av digitale møter, da er ikke kveldssamling på zoom med husgruppa like fristende.

Diakoni/Sjelesorg

Diakoni er nært forbundet med ekklesiologien, og mye av kirkens virksomhet bærer preg av diakoni. Samlingene som har et tydelig diakonalt preg har vært avlyst. Likevel har alle kirkesamfunn lagt vekt på besøkstjeneste, mulighet for samtale, oppfølging på telefon osv. enten i regi av frivillige eller av kirkens ansatte. Dette er trolig en virksomhet ved kirken som er blitt forsterket i pandemiperioden, men som ikke er så synlig fordi den treffer mennesker individuelt. Hvordan dette vil følges opp etter pandemien blir også spennende å se, særlig i en tid hvor mye av de vonde opplevelsene fra pandemien skal bearbeides.

Ensomheten som åndelig øvelse

En del av kristenlivets uttrykk vi undres over å ha sett lite av i pandemiperioden er ensomhet som åndelig øvelse. Alenetid har i hele kirkens historie vært viktig, enten som klosterliv, retreat, en daglig bønnestund, faste fra fellesskapet eller i andre former. Man kunne tenke seg at dette ville få en oppblomstring når mange måtte være alene uansett, og den pålagte alenetiden ville kunne bli en åndelig oase. Slike tanker eller initiativ har vi ikke sett noe til. Det kan være grunn til å minne oss om at ensomhet også er et gode vi ofte ikke har, og en viktig kilde til åndelig liv. Kanskje et slikt fokus ville vært nyttig for noen?

For NTSF, 29.03.21

Hilde Marie Movafagh

En anglikansk digital ekklesiologi

En del av våre teologiske synspunkter gjenspeiler den norske kirkens, naturlig nok. Selv om vår nattverdsforståelse ser annerledes ut, munner de ikke ut i store praktiske forskjeller. Også for oss er «remote» sakramenter utelukket, og nattverdsfeiring har hatt ulik frekvens i kirkens historie.

- Som (selvdefinerte) katolikker er isolasjon en utfordring fordi vi er Jesu felleskap og kropp, ikke bare Jesu meningsfeller, et *nattverds* felleskap, ikke et filosofisk et;
- Som (selvdefinerte) reformerte er distanserte menigheter en utfordring fordi felleskapet ikke er fullstendig når bare biskoper, prester og diakoner er i kirken.

Retur til middelalderen

Det er flere elementer av vår nåtid som gjenspeiler kirkens situasjon i middelalderen, og som kirke ønsker vi å skrive under på alle epoker i vår historie, vi har ingen mørkealder. Derfor kan det være nyttig å utforske den og se hvordan Guds rike brøt igjennom i andre tider som del av vår kamp for å forstå dagen i dag.

Menighet som kohort

Fram til omtrent 1800-tallet var kirken Europas grasrotsadministratorer. Da pestkontroll innførte ideen om å holde folk inne heller enn å holde folk ute (slik som ble gjort med de spedalske) var ofte menigheten den naturlige enheten. Det å holde kontroll over hvem som trengte omsorg og hvem som var smittet var del av kirkens oppgave. Renessansen førte med seg en profesjonalisering av medisinsk administrasjon, men fram til da var det naturlig å holde diakoni sammen med epidemiologi, kunnskap med bønn.

Kunst

I middelalderen tiltrakk kirker befolkningen både av religiøse grunner og fordi de simpelthen var bedre steder å være. Kirken var det eneste stedet mange hadde tilgang til kunst, drama, musikk og fine lukter. Men kirken konkurrerte også med sekulariserende vandrende poeter, halvreligiøs drama, og sekulær arkitektur. Valget mellom Netflix og gudstjeneste har aldri vært tydeligere enn i 2020, de kommer ofte på samme skjerm. Hvis ikke kirken hadde omfavnet mysteriespillene hadde de trolig mistet en del av publikumet. Det er mulig vi må akseptere dette kontinuumet vi og.

Vitne som deltakelse

Nattverdsdeltakelse har ikke alltid handlet først og fremst om fysisk spising og drikking. I middelalderen var mange anglikanske kirker konstruert som ortodokse kirker i dag, med en skjerm midt i, med folket på den ene sida og sakramentene på den andre. I motsetning til ortodokse kirker i dag derimot hadde skjermen gjerne hull for at menigheten skulle vitne til sakramentet, ære elementet, og delta i gudstjenesten på avstand.

Isolering som ideal

Like før renessansen begynte selvisoleringsmodellen å brukes som epidemiologisk tiltak og etter hvert ble overført til andre samfunnsarenaer (klasserom, fengsel, osv.). Det er fristende å se utviklingen i lys av den lille istiden og ensomhet som religiøst ideal (særlig fremtredende i kjølvannet av cistercienserne og i forkant av trappistene). Påtvunget ensomhet er straff. Frivillig ensomhet er åndelig disiplin: den langsomme lærdommen om at Jesus, ikke jeg, er Guds utsending, at begrunnelsen for min eksistens ikke er å finne i mine familiære, sosiale eller religiøse roller, men i Guds kjærlighet for meg.

Verden gikk fremover for godt og ondt fra middelalderen, men Guds nåde var også å finne i den tida. Innsikt i hvordan Gud viste seg da kan godt fortelle oss hvordan vi skal akseptere og elske vår egen plass i kirkens historie.

Digital ekklesiologi i Den norske kirke (Dnk)

Notat til NTSF, 7. desember 2020

Dnks digitale satsing før korona:

Dnks nasjonale nettsider har vært et sentralt satsingsområde før koronatiden. Men, da handlet satsingen om å bygge et nasjonalt, digitalt nettverk, informasjon om kirken, kirkelige handlinger, nyheter, tilgang til menigheter, bibelleseplan med daglige bibelord, bønner og ord for dagen, kontakter til nettprester for samtaler, sjelesorg o.l.

Digitale tiltak etter korona:

I koronatiden har det nasjonalt vært økt satsing på deling av ressurser på kirkens nettsider, slik som andakter, bønner, musikk m.m. Her er det viktig å nevne at selv om noe av dette har vært produsert sentralt (f.eks. i Oslo domkirke/Nidarosdomen), har også veldig mye vært gjennomført lokalt, etter et slags «stafett-prinsipp», slik at mange lokalmenigheter og lokalkirkelige ansatte også har blitt synlige på de nasjonale plattformene. Dette har vært med på å bygge og forme fellesskapsfølelsen i Dnk.

Lokalt har det totalt sett vært en enorm satsing, selvfølgelig avhengig av lokalitet og tilgjengelige ressurser. Et stort arbeid har vært gjort for å gi menighetene og enkeltmedlemmer et digitalt tilbud under fysisk nedstengning av kirker, kapeller og menighetshus. Tilbudene har særlig vært: Nettgudstjenester (strømming), andakter, meditasjoner, musikk, konserter, lokale gudstjenester med restriksjoner (ute eller inne) og åpne kirker med digital overføring, digitale muligheter for lystenning, bønn m.m.

Aktuelle problemstillinger:

Innsatsen mange menigheter har lagt ned for å holde det lokale menighets- og gudstjenestelivet gående i koronatiden har vært formidabel. Likevel, det er klart at restriksjoner på fysisk sammenkomst medfører praktiske så vel som teologiske utfordringer:

Fellesskapsforståelse: Kirkens arbeid retter seg i stor grad mot større og mindre åndelige og fysiske fellesskap, og forstår seg selv som et fellesskap. I noen grad kan restriksjoner på fysiske sammenkomster løses, i andre tilfeller vil aktiviteter påvirkes i den grad at det kan berøre vår forståelse av kirken som fellesskap.

Gudstjenestedeltakelse: Dnk har erfart at gudstjenestedeltakelsen ved strømmede gudstjenester har økt flere steder under koronatiden. Denne gledelige nyheten blir ikke mindre av at mennesker med nedsatt bevegelsesfunksjoner har gitt uttrykk for at gudstjenesten har vært lettere tilgjengelig. Samtidig kan en regne med at det for enkelte kan være vanskeligere å delta digitalt, da det avhenger av digitalt utstyr og kunnskap. Det gjenstår å se langtidsvirkningene på den digitale deltakelsen. Andre kirkelige handlinger og aktiviteter har vært gjennomført som normalt, eller med restriksjoner, slik som konfirmasjoner, babysang, barne- og ungdomsarbeid.

Liturgisk arbeid: Med visse tilpasninger har gudstjenester kunnet fungere relativt normalt liturgisk, med musikk, forkynnelse og bønn. Utfordringen ligger i hovedsak i den interaktive

deltakelsen i gudstjenesten, slik som liturgisk deltakelse av enkeltmedlemmer, menighetens bønnesvar, salmesang, fredshilsen m.m.

Diakonalt arbeid: De store diakonale aktørene og institusjonene har i stor grad tilpasset sitt arbeid til situasjonen. Men, menighetenes diakonale arbeid har møtt store utfordringer lokalt. Mange tjenester fungerer, slik som menighetenes givertjeneste (digitalt), nasjonalt og lokalt planarbeid. Sjelesorg og samtaler kan i noen grad foregå telefonisk og digitalt, og vi ser en tydelig økning i bruk av Kirkens SOS og andre telefontjenester. Men sterke begrensninger er satt på mange diakonale aktiviteter som ikke kan erstattes digitalt, som hjemmebesøk, sykehjemsbesøk, eldretreff, sorggrupper o.l.

Misjonale muligheter:

Samtidig med de nevnte utfordringene finnes det store muligheter med digital formidling og digitale verktøy, slik vi har sett ved deltakelse på digitale gudstjenester, slik det er uttrykt av en yngre prest i Vårt Land: *«Digitale plattformer er verktøy ein må vere kristisk til, men dersom ein brukar dei rett, ligg det eit stort potensial til å realisere kyrkja sitt diakonale og misjonale oppdrag -til å forkynne, til å skape fellesskap, til å inkludere dei som vanlegvis vert halde utanfor.»*¹

En viktig side ved digitale verktøy er mulighetene til å drive misjonalt, diakonalt og økumenisk arbeid internasjonalt. Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) startet en aksjon sommeren 2020, «Sammen som kirke i hele verden», og samlet støtte til søsterkirker fra 185 menigheter. Dette er ikke bare et eksempel på solidaritet, men også en forståelse av at kirken er verdensvid.

Sakramentforståelse:

Sakramentene (dåp og nattverd) er sentrale i Dnks lære og liv, og tidvis fravær av sakramentene i Dnks gudstjenesteliv på grunn av smitterestriksjoner noen steder har forårsaket debatt, også teologisk.

Dåp kan gjennomføres som normalt i gudstjenesten flere steder, eller i egen dåpsgudstjeneste. Andre steder har smittevern hensyn ført til at dåp gjennomføres med et svært begrenset antall tilstedeværende. I dåpen er bruken av vann, dåpssakramentets fysiske tegn (nådemiddel) avgjørende, og dåp finner derfor ikke sted digitalt. Derimot har dåp blitt gjennomført med fysisk distanse, hvor foreldre/faddere øser vann over barnets hode og foretar den fysiske håndspåleggelsen, med presten som tilstedeværende liturg, men på avstand. Ettersom vi i norsk historie har hatt (lokale) tradisjoner både for egne dåpsgudstjenester, hjemmedåp og nøddåp, finnes det liturgiske tilpasninger, slik at dåp har kunnet gjennomføres tilnærmet normalt. Den teologiske utfordringen ligger i spørsmålet om menighetsfellesskapets plass i forståelsen av dåpen, og dåpens plass i menighetens fellesskap. Men, dette er ikke et spørsmål alene knyttet til koronatidens begrensninger (all den tid de nærmeste foreldre og faddere representerer fellesskapet), men er en pågående teologisk debatt i Dnk om dåpens plassering i eller utenfor gudstjenesten.

Nattverd: Dnk har ikke praktisert digital nattverd, heller ikke i «realtid». Det er flere sider av luthersk nattverdførståelse som gjør dette utfordrende. Luthersk lære om realpresensen, at Jesus Kristus tar legemlig (fysisk) bolig i nattverdelementene brød og vin (nådemidlene), gjør at hendelsen tradisjonelt formidles i tid og rom, altså fysisk. En viktig side ved denne nattverdførståelsen er også

¹ Vårt Land, 02.12.2020

forståelsen av menigheten som Kristi legeme. Nattverden finner derfor normalt sted ved at menigheten fysisk samles.

Koronapandemien utfordrer dette, fordi det på grunn av smittevernhensyn noen steder er vanskelig å feire nattverd på tradisjonell måte. Selv om nattverd finner sted som normalt noen steder, eller feires utendørs eller i små sammenhenger, har det noen steder ikke vært feiret nattverd på lang tid. Dette er en interessant teologisk utfordring for Dnk, som i de senere tiår har hatt en økende nattverdfrekvens, og mange menigheter/kirkemedlemmer opplever derfor et savn.

Noen steder har nattverd funnet sted der presten har gjennomført normal liturgi, men av smittevernhensyn ikke har berørt elementene, der nattverd gjestene selv har dypet brødet i vinen. Da oppstår spørsmålet om det er noen forskjell på en slik praksis og en praksis hvor presten formidler det samme over skjerm? I Dnk er nattverd ved soknebud en mulighet, og det finnes andre liturgiske «unntak» hvor nattverd ikke finner sted i høymessen. Det har også vært tilløp til diskusjon om «stedfortredende» nattverd, der prester feirer nattverd på vegne av fellesskapet. Dette er gjenkjennelig fra katolsk tradisjon, men det har ikke blitt noen enhetlig praksis på dette i Dnk.

Samtidig har ikke nattverden alltid vært feiret så jevnlig i menigheter lokalt i norsk historie, og slett ikke i tidligere perioder med unntakstilstand. Det lutherske verdensforbund peker på noen av disse utfordringene², men løfter samtidig frem kristnes åndelige tilhørighet til fellesskapet, bl.a. ved et sitat av Dietrich Bonhoeffer:

*God's people remain scattered, held together in Christ Jesus alone, having become one because they remember him in the distant lands (28) The believer need not feel any shame when yearning for the physical presence of other Christians, as if one were still living too much in the flesh. ***** (29)*

Økumeniske utfordringer

Å være rettelig kirke i en vanskelig tid er en utfordring for de fleste kirker i Norge. Noe er gjenkjennbart fra tidligere tiders vanskeligheter, noe vi ser at digitale løsninger på mange måter kan avhjelpe i dag, og som gir nye muligheter. Samtidig setter noen utfordringer enkelte teologiske spørsmål på spissen: Hvordan finne løsninger på mange av kirkens diakonale tjenester (bl.a. fattigdom, ensonhet)? Hva betyr det at kirken forstår seg selv som et fellesskap, liturgisk og sosialt? Hvilken rolle spiller den fysiske tilstedeværelsen for menigheten forstått som Kristi legeme? Hva betyr dagens situasjon for Dnks sakramentforståelse, og i hvilken grad påvirker dette de økumeniske samtalene?

² <https://www.lutheranworld.org/blog/digital-worship-and-sacramental-life-time-pandemic>

Digital ekklesiologi – i pentekostalt perspektiv

Pål Kr. Helmersen, Pinsebevegelsen i Norge

Pinsebevegelsen i Norge er et nettverk av selvstendige lokalmenigheter av ulik størrelse som har valgt å stå sammen under en felles visjon om å gjøre Jesus synlig i Åndens kraft, på et felles trosgrunnlag med Bibelen som høyeste norm, og med ulike fellestiltak både nasjonalt og internasjonalt. Til tross for alle fellestiltak er det den lokale menigheten som er PBs kjerne og motor. Det er der ekklesiologien får form og uttrykk.

Da pandemien rammet og menighetenes normale drift stengte ned, begynte flere mindre forsamlinger å gjøre det de ikke kunne: De gikk ut på digitale flater med alt fra korte uformelle hilsener, enkle andakter og taler, til velregisserte, forhåndsinnspilte eller live-streamede gudstjenester på menighetenes facebook- og nettsider.

Det ble mye prøving og feiling. En bratt læringskurve for mange for å møte en ny normal. Noen investerte i avansert teknisk utstyr, andre brukte det de hadde for hånden – enkle kameraer, Go-pros og mobilkameraer. Større menigheter som hadde utstyr og ressurser og erfaring med mediarbeid fra før, ble både til inspirasjon og støtte for mindre menigheter. Menigheter som ikke selv produserte nettgudstjenester oppfordret gjerne sine medlemmer til å følge gudstjenestene til noen av de større ledende menighetene. Flere opplevde å nå lenger ut og nå nye mennesker med budskapet enn de gjorde ellers.

Pinsebevegelsens sentrale ledelse har gitt mange gode innspill og veiledere med lenker til ressurser, kurs og webinarer som menighetene har hatt stor nytte av både for gjennomføring av gudstjenester og for å ivare ta barn og unge. Regelmessige videoer med oppmuntring og informasjon fra PBs sentrale ledere skapte en ny nærhet, holdt bevegelsen samlet og peke fremover på en betryggende og konstruktiv måte.

Det ble viktig for landets pinsemenigheter å understreke at det er folket og ikke bygningene som er menigheten – ikke programmene og aktivitetene, men det livsnære fellesskapet. Dette måtte derfor stimuleres og styrkes mer enn noen gang. Det ble oppmuntret til å bruke telefonen flittig og se til de eldre og enslige spesielt, og å gå på besøk der det var mulig. På den måten tjente situasjonen også til å mobilisere lekfolket og bevisstgjøre menigheten om de virkelige verdiene.

Når det gjelder gudstjenestefeiringen på nett har flere menigheter gjennomført nattverd der pastoren innstifter nattverden på nettet og menighetens folk deler brød og vin hjemme på samme tid. Å slik feire Herrens måltid sammen selv om man ikke er fysisk tilstede på samme plass, gir en følelse av fellesskap og oppleves meningsfullt for mange. Og med pinsevennes lavkirkelige nattverdsteologi og sterke betoning av det allmenne prestedømmet er dette uproblematisk.

Andre vesentlige deler av en typisk pentekostal gudstjeneste, som Ordets forkynnelse og det å gi av sine midler lar seg fint gjøre digitalt, noe annet er det med fellessangen, de frie vitnesbyrdene, tungetale, tydning og profeti, og ikke minst forbønn med håndspåleggelse – og for ikke å glemme den kraftfulle kirkekaffen der fellesskapet feires og fordypes. Mange av disse dynamiske og vitale delene av pentekostalt gudstjenesteliv kan ivaretas i smågrupper og husfellesskap men umulig gjennomføres digitalt. Dåp lar seg heller ikke så lett digitalisere.

En digital ekklesiologi er i et pentekostalt perspektiv kun en nødløsning. Den har mange positive sider, men kan aldri bli en ny normal. For å være kirke må vi være sammen – på ekte.

Digital ekklesiologi – Syvendedags Adventistkirken

Av Tor Tjeransen

Forandrer kirkens selvforståelse seg når medlemmer ikke møtes ansikt til ansikt, enten man vanligvis møtes i en kirke eller under et tre?

Både ja og nei.

Menighetens medlemmer er fortsatt Guds folk i verden. Oppdraget gitt av Jesus i misjonsbefalingen, er det samme.

«Da trådte Jesus fram og talte til dem: «Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28,18–20).

Oppdraget å lære mennesker å holde alt det Jesus har befalt, er tett knyttet til Adventistkirkens selvforståelse som budbærere om velsignelsen og forpliktelsen i sabbatsfeiringen samt forventningen om Jesu snare komme. Feiring av sabbaten er for adventister noe som preger et helt døgn fra fredag kveld til lørdag kveld. Det som skjer i kirken er bare en del av et døgn i hvile og tilbedelse.

Studium av Bibelen i små grupper og gudstjenestefeiringen er i sin kjerne anledninger der Gud får forme oss som hans disipler, og vi får uttrykke gleden og takknemligheten for frelsen. Siden mars 2020 har menighetene valgt forskjellige løsninger når kirkene har vært stengt.

Bibelstudietimer foregår via Zoom. Mange menigheter har egne grupper. Vi har også en nasjonal bibelstudiegruppe på Zoom hver lørdag formiddag. Den er et tilbud til medlemmer i menigheter som ikke selv har ressurser til egne Zoom-grupper. Disse digitale gruppene gir anledning til fellesskap, forbønn og undervisning.

Før pandemien førte til begrensninger i hvor mange som kan være til stede ved en gudstjeneste, hadde flere av våre menigheter fast strømming av sine gudstjenester. Disse digitale gudstjenestetilbudene [annonseres på vår nasjonale hjemmeside](#).

Adventistkirkens nattverdssyn, der elementene kun anses som symboler på Kristi kropp og blod, er ikke til hinder for at nattverd gjennomføres på nett med deltakere i sine hjem. Det har vi også gjennomført og rapportert i artikkelen [«Nattverd på nett. Går det an?»](#)

I Adventistkirken skjer dåp ved full neddykking. Vi ønsket ikke å gjennomføre dåpshandlinger våren 2020 på grunn av de strenge smitteverntiltakene. Planlagte dåpshandlinger ble utsatt til senere på året.

Adventistkirken i Norge driver en relativt omfattende digitalt mediaproduksjon. Da det ble vanskelig å gjennomføre den årlige bøsseinnsamlingen for prosjektene til bistandsorganisasjonen ADRA, ble det organisert en nasjonal strømmet

I adventstiden tilbyr Hope Channel julemusikalen [Jul i Skyggebygda](#).

Til tross for gode digitale tilbud til menighetsmedlemmer, er pastorer likevel urolige for hvilke langsiktige konsekvenser de reduserte mulighetene til å samles fysisk, har på menighetslivet.

Digital ecclesiology in the United Methodist church

A Methodist ecclesiology – the short version

I was once asked by a man seeking membership if the Methodist church had Apostolic Succession or not. After some investigation I told him that, unfortunately, we did not. The line was broken early on due to a perceived need that outweighed the (perceived) minutiae of who and how the ordination happened. The man never came back.

This somewhat unusual example is a prime example of Methodist ecclesiology. The Methodist movement has always been a hybrid experiment, combining high-church theology and practice with low-church realities “in the field”. I think it is fair to describe its foundational ecclesiological paradigm as “high-church pragmatism”.

It/She understands the Biblical and historical mandate of what it means to be a church as, first and foremost, to be the mystical yet present actual body of Christ bringing salvation and healing to a dying and Hell-bound world. That means that the means usually justify the end, ecclesologically speaking. The “why” so beloved by theologians is usually overshadowed by the “how” of the practitioner.

A Methodist understanding and practice of modern digital ecclesiology

When the pandemic and the lock-down occurred in early spring of 2020 the Methodist response was therefore not so much focused on the theology of “why?” and what it meant to be “the church” digitally. The focus was more on “how can we be the church *online*?”. The only exception was regarding communion and whether it was possible to have it online or not. Again, showing its pragmatic side, the local bishop decided to overrule the “general understanding of the church” and approved online communion (as long as it was done live). The need for people to get spiritual sustenance through communion was considered more important than whether it was actually possible to receive it digitally.

This means that the Methodist church, in the mid- and postpandemic age, has entered the digital realm with gusto, not really considering the theological and Biblical reasons for doing so but simply trying to be where people are. Congregations and clergy are trying to do old things in new ways, such as online services and meetings, alongside other experiments of trying to find new things to do in new ways, such as more interactive events.

Challenges and concerns

As the Methodist church has increasingly been involved in this digital endeavor there have been some questions/challenges raised that will take some time to process. Can a digital gathering actually be called a “community”? Can the mission of the church be actualized digitally? Can we love people with God’s love without meeting them physically? Doesn’t the Incarnation invalidate a digital approach to church? What is the role of the traditional, physical meetings? Is the digital realm a good or a bad thing, regardless of its omnipresent nature? How do you make disciples digitally? How do we reconcile inherently social doctrines, such as love or holiness or fellowship with the individualized nature of the online world?

Conclusion

John Wesley once started preaching in the fields and by the coalmines because that’s where people were. Certainly, there are similarities to our present discussion with empty pews but a crowded digital realm. It is too soon to tell but the discussion is sure to be both important and relevant for the future of the (Methodist) church.

/Andreas Kjernald, pastor in the United Methodist church of Norway

The Norwegian Baptist Union: Digital ecclesiology:

The Norwegian Baptist Union is a denomination which is congregationalist in structure. All of the 100+ congregations are independent, but also voluntarily connected to one another in a relationship of interdependence with one another in the Baptist union. This kind of structure means that most congregations function remarkably independently within their own particular context, but are free to cooperate with one another and to engage in ecumenical cooperation when they so desire.

This means that the current life of Baptist churches during the COVID 19 pandemic has been varied, and highly contextual because of the great diversity of churches within the union.

The initial reactions to the pandemic prior to Easter 2020 were instrumental in producing a variety of solutions for addressing needs that few churches were truly prepared to accommodate. Initially many churches sought to find means by which they could hold worship services online, which primarily resulted in live streaming of services on Facebook or on the websites of individual churches. This was highly contingent upon the resources available to each church, where of course larger churches had greater resources – both technical and human to facilitate this kind of solution. As time passed, there was a greater consciousness of the need for more comprehensive solutions to address not only the need for a form of performative worship, but to meet the spiritual needs of people struggling with a variety of challenges caused by the restrictions and consequences of the pandemic. Overall, there has been a willingness on the part of church leaders to facilitate creative solutions for meeting these needs, but these have not necessarily been met by a great response within congregations.

Some of the solutions have been:

- Streamed services
- Interactive worship gatherings
- Zoom “Housegroup” or fellowship gatherings
- Zoom leadership meetings
- Devotionals held by church leaders online in short videos

Generally, it has been quite amazing to see the creativity and flexibility of churches in their attempts to meet the needs of congregations. However, some groups within churches require extra attention and resources to truly make digital resources a true contribution to their spiritual life. These include Children’s ministry and ministry to the elderly. Online services hold no appeal for children, and elderly members may not find digital solutions to be accessible or satisfactory.

- The average age of members

Digitalt kirkeliv i Kvekersamfunnet

Våre første zoom-andakter

Kvekersamfunnet hadde begynt å holde en del styremøter over nettet før koronaen, fordi medlemmene bor spredt over hele landet. Så da nedstengningen traff menigheten i Oslo, opprettet vi øyeblikkelig en lenke og inviterte alle menighetene og andaktsgruppene i Norge til 'Stille andakt' på Zoom.

Det er i hovedsak Månedsmøtene i Oslo og Stavanger som har deltatt i nettandaktene på søndager. Agder Månedsmøte har periodevis valgt andre, ikke-digitale løsninger. Vi har opplevd en vesentlig høyere deltakelse i andaktene enn vi ville vente fra den årlige statistikken, gjennomsnittet siden nedstengningen har ligget mellom 24 og 26 deltakere på en skjerm. Det er flere grunner til at gjennomsnittet har holdt seg høyt, A) noen nye søkende fra hele landet har funnet oss på vår hjemmeside, og har begynt å delta i andakter og møter, B) kvekere som bor spredt i Norge og ikke har hatt mulighet til å komme til en fysisk andakt, har nå fått mulighet til å delta hjemmefra, og C) noen med middels lang reisevei til det sentrale Oslo-området har funnet det både tryggere og «mer lettvint» å delta på Zoom enn å komme til møte. I de nedstengte periodene har de heller ikke hatt noe valg.

Erfaring med andaktene – betydningen for felleskapet

Vi hadde vært litt urolige for at det å sitte og stirre på kjente fjes i stillhet, mange med lukkede øyne, i en time, kunne være mer av en prøvelse enn til velsignelse, men det viste seg at flertallet kjente seg fylt og beveget av en dyp og inderlig kjærlighet til hverandre, noe som har kommet til uttrykk i spontane vitnesbyrd under andaktene og i samtalen etterpå.

Det kom også et ønske om andakter også søndag kveld, og dette prøver vi. Deltakelsen svinger litt, men en gruppe på ca. 6 (ofte forskjellige) velger en halv times refleksjon og samtale søndag kveld.

Vi bruker jo ikke ytre sakramenter, men et spedbarn var med til andakt for første gang i et møte som var både fysisk og på Zoom (hybrid) til glede for alle som ikke fikk plass (ikke mer enn 20 til stede).

Så har det vært flere ikke-koronarelaterte dødsfall i år, og vi har klart å bistå de sørgende pårørende med det de ønsket av seremoni og annen deltakelse. Det har vært godt at begravelsesbyråene har tilbudt *streaming* av seremonien til dem som ikke fikk plass til å delta, så har vi kunnet snakke om det etter andaktsmøtene i et slags minnesamvær som har vært større enn vi ellers kunne fått til.

Zoom-tilbudet har helt klart ført til økt søkning til andaktsfellesskapet. Vi tror det svarer på et behov for fellesskap i en periode som ellers preges av ensomhet, bekymring og kanskje litt kjedsomhet.

Et nettfellesskap utvikler seg?

Siden vi bare har tre faste menigheter (Månedsmøter), Agder, Stavanger og Oslo, har det blitt til at Oslo Månedsmøte gjennom årene har tatt opp medlemmer som ikke naturlig har sognet til ett av de andre. Oslo Månedsmøte har følgelig en gruppe medlemmer som bor over hele landet og defineres som «spredtboende». Det har lenge vært et anliggende for Oslo Månedsmøte å kunne tjene dem bedre, inkludere dem i beslutningsmøtene og omfatte dem i diakonale tjenester. Gjennom Zoom-fellesskapet opplever mange av dem en mulighet for radikal inkludering på tross av bosted og reisevansker, fysisk skrøpelig og ev. grisevær. Det utvikler seg nå et fellesskap blant noen av de spredtboende som kanskje med tiden kan vokse seg sammen til å bli en egen, digital andaktsgruppe eller kanskje et eget Månedsmøte.

Utfordringer

I den tiden (juni til og med oktober) da det var mulig å holde fysiske møter, samtidig som mange i risikogrupperne ikke ville gi slipp på Zoom-møtene, ble vi i ulike grad oppmerksomme på at blandete møter, hybrid-møter, er vanskelige. Når vi i rene nettmøter har alle på bilder på skjermen foran oss, erfarer de fleste et givende fellesskap og dette reflekteres i den digitale kirkekafe-samtalen etterpå.

Et slikt samlet fellesskap er det vanskelig å opprettholde når noen er samlet fysisk og de andre er på skjermen. Dette skyldes dels tekniske problemer –bare noen kan se bildene av de som er på Zoom, og de som er på Zoom, kan ikke egentlig skjelve alle i den fysiske gruppa – smittevernkravene om å holde avstand og vår sedvane med å sitte i sirkel gjør det utfordrende å fange opp alle på skjermen.

Det var særlig de som satt i fysisk andakt som følte at den nære kontakten i sirkelen ble svekket. Samtalen etterpå ble preget av at man måtte snakke inn i skjermen og hele tiden forholde seg til skjermen. Det gjorde oss mindre vare for dem vi satt sammen med i rommet, og vi mistet noe av nærheten til hverandre. Vi den nye nedstengningen kom, oppdaget vi at det var en lettelse å gå tilbake til at alle møtes på Zoom.

Den største utfordringen vil komme når det er helt trygt å møtes fysisk. Da vil vi ikke ønske å bryte fellesskapet med dem vi har lært å kjenne på Zoom. Men vi ønsker ikke å fortsette med hybride møter. Vi må utvikle en ny måte å gruppere oss på.

Selv om vi har opplevd økt deltakelse, vet vi at det er noen som ikke har hatt glede av de digitale møtene, og det er noe vi må ta på større alvor nå når vi har oppfattet at koronasituasjonen ikke lenger er akutt, men en varig utfordring.

Kvekersamfunnet består av 150+ kvekere og kvekervenner spredd over hele Norge fra Alta til Lista – fra Smøla og Bergen til Elverum. Vi har opplevd en forbausende vekst i form av at nye og gamle kvekere fra hele Norge har sluttet seg til oss i Zoom-andaktene og samtalemøtene. Samtalene etter andaktene blir også veldig berikende når de nye kommer med sine refleksjoner og spørsmål. Vi har også funnet at vi kan ta opp nye medlemmer via Zoom-intervjuer.

Veien videre

Skulle vi slutte med Zoom-andaktene når koronafaren er over? På den ene side skal det bli godt å møtes fysisk. På den annen side vil vi da miste kontakten med dem fra Finnmark, Troms og Nordland – fra Lærdal og Aurdal – fra Gjøvik – fra Hadeland og Elverum. Vi ser at det ikke er aktuelt. Jeg tror vi har konkludert, uten å vite hvordan vi skal få det til, at Zoom-andaktene kommer til å fortsette. Men i hvilke former?

Vi utfordres til en ny kirkeordning. Vi vil fortsette med de inkluderende Zoom-andaktene, men vi vil ikke at de ikke skal undergrave de 'gamle' fysiske andaktene i Oslo, Kristiansand/Mandal, Stavanger, Bergen, Bø og Trondheim. Vi begynner med uformelle grasrotmøter på Zoom mellom medlemmer som er definert som 'spredtboende' for at de kan samtale rundt løsninger som verken vil virke for sentraliserende eller altfor lokalisierende. Hvilke muligheter kan de spredtboende ha for å etablere fysiske andakter der de bor? Og på hvilken måte vil de gjøre bruk av Kvekersamfunnets samlede ressurser? Hvordan kan vi bevare det nye kvekerfellesskapet på tvers av den gamle geografien?

Marit Kromberg

for Kvekersamfunnet

Frikirken - digital ekklesiologi

Den evangelisk lutherske frikirke - Frikirken - har 84 menigheter med ca 20 000 medlemmer. Den har en presbyteriansk kirkeordning, der pastor og ordinerte eldste leder menighetene. Menigheten i et geografisk område samles i et *presbyterium*. Alle menighetene sender representanter til *Synoden*, som samles hver tredje år.

MÅLDOKUMENT

Uavhengig av pandemier og trender vedtok Synoden 2018 en målplan for tidsrommet 2018-2023. Planen samlet sine 24 avsnitt i *tre fokusområder*:

JESUS I HVERDAGEN - JESUS TIL NYE GENERASJONER - JESUS TIL NYE MENNESKER

POSTIVE ERFARINGER MED DIGITALE VERKTØY FOR ET LITE KIRKESAMFUNN

Internett og digital teknologi har bidratt positivt på mange områder i vår kirke:

- Kontakt med våre misjonærer, der flere utsendinger legger ut video fra arbeidet i eget forum.
- FriBu - Frikirkens barne- og ungdomsarbeider - har desentralisert arbeidet i stor grad.
- Økonomisk innsparing av reiseutgifter og hotellopphold.
- Menighetene kommuniserer bedre og mer direkte med sine medlemmer, og med andre.
- Muligheten til å legge ut undervisning, prekener oa i egne arkiver på nettet.
- Administrasjonen er mer effektiv og direkte.

KIRKE I HJEMMET- HJEMMEKIRKE

På www.frikirken.no finnes presentasjon av dette konseptet , HK , Hjemmekirke.

Både tenåringer og unge voksne - det siste et særlig satsingsområde - satser i økende grad på dette. Det ligger både videoer og forslag til møter og samlinger på hjemmesiden.

NATTVERD I HJEMMET

I Frikirkens målplan settes det et tydelig fokus på å være kirke i hjemmet. Tro på hjemmebane er blitt svært viktig for oss, og i disse tider ser vi også hvor viktig det er når samfunnet rammes. Nattverdfeiring er en viktig del av det kristne fellesskapet, og vi ønsker at nattverden skal feires regelmessig.

Synoden vedtok i 2002 (sak 16/2002) blant annet:

«Ved samlinger i menighetens regi der menigheten ønsker at nattverd feires, og ingen av menighetens ordinerte kan forrette, kan eldsterådet delegerer denne oppgaven til andre medlemmer i fullt medlemskap.»

Synoden legger i vedtak i 2017 (sak 19/2017) til grunn at det er en normalordning i Frikirkens menigheter å kunne delegerer nattverdfeiring til mindre enheter, huskirker og lignende.

Det vil være eldsterådet i den enkelte menighet som kan oppmuntre denne muligheten ved å delegerer og å legge til rette for nattverdfeiring i mindre grupper og i hjemmene.

Tilsynsmennene har laget en egen veiledning om dette til menighetene som finnes på hjemmesiden.

LOKALE VARIASJONER

Vi så mye kreativitet i vår og noen steder har det fortsatt i høst. Små menigheter kan koble seg på på mer ressursrike menigheter, som for eksempel Kristiansand Frikirke, Credo Frikirke på Heimdal, Oslo Østre Frikirke, Kraftverket menighet i Oslo og Lyngdal Frikirke.

REALISME

Mange er glade for at vi «når» så mange på nett. Men er de bare innom eller ser de alt?

Bli resultatet at vi når lenger ut eller blir det puter under armene på «sofa-menigheten»?

Hvordan knytte kontakter som kan føre mennesker nærmere et varig fellesskap?

Facebook blir brukt som åpne sendinger, men sendinger på Zoom blir mer innadvendt.

DIGITAL TRØTTHET

Dette er et fenomen som dels henger sammen med at folk er trøtte av pandemien, men også at de fleste ønsker en mer relasjonell tilknytning til menighet og kirke. Dette merkes mere i høst når nyhetens interesse for nye konsepter har lagt seg. Menigheter som har små videoer i en enkel form med budskap fra sin pastor/leder blir ofte satt mer pris på enn «digitale produksjoner».

04/12 2020, Jan Gossner. Vedlegg: 1. HK- Hjemmekirke. 2. Veiledning om nattverd i hjemmet.

Nattverdfeiring i hjemmene Den Evangelisk Lutherske Frikirke

Oslo, 24.mars 2020

Veiledning fra tilsynsmennene

I Frikirkens målplan settes det et tydelig fokus på å være kirke i hjemmet. Tro på hjemmebane er blitt svært viktig for oss, og i disse tider ser vi også hvor viktig det er når samfunnet rammes. Nattverdfeiring er en viktig del av det kristne fellesskapet, og vi ønsker at nattverden skal feires regelmessig.

Synoden vedtok i 2002 (sak 16/2002) blant annet:

«Ved samlinger i menighetens regi der menigheten ønsker at nattverd feires, og ingen av menighetens ordinerte kan forrette, kan eldsterådet delegere denne oppgaven til andre medlemmer i fullt medlemskap.»

Synoden legger i vedtak i 2017 (sak 19/2017) til grunn at det er en normalordning i Frikirkens menigheter å kunne delegere nattverdfeiring til mindre enheter, huskirker og lignende.

Det vil være eldsterådet i den enkelte menighet som kan oppmuntre denne muligheten ved å delegere og å legge til rette for nattverdfeiring i mindre grupper og i hjemmene.

På bakgrunn av den nåværende situasjon vil vi oppmuntre alle våre eldsteråd til å anbefale nattverdfeiring i hjemmene, uavhengig av hvordan dette praktiseres til vanlig i menigheten. Enten det er én person i hjemmet, et par eller en familie, så vil vi oppmuntre til, og gi frimodighet til å feire nattverd. Det normale er at flere i menigheten samles for nattverdfeiring, men i en tid som denne mener vi det er rett å se bort fra denne ordningen.

Forberedelse

- a. **Innkjøp.** Dere kjøper inn alkoholfri vin enten på Vinmonopolet eller i matbutikk. Dersom dere ikke får tak i vin kan druejuice brukes. Dere kan bruke vanlig brød som dere bruker i hjemmet.
- b. **Forberedelse.** Er dere flere enn en, velger dere en til å lede nattverdfeiringen. Dere bruker et fat til brødet og en passe mugge til vinen. Dere kan bruke de vanlige glassene dere pleier å bruke. Pynt med en duk og levende lys. Vi anbefaler en enkel liturgi, som den vedlagte. Vi viser også til et eget forslag til nattverd på Skjærtorsdag, utarbeidet av Oslo Østre Frikirke og Stavern Frikirke. Vil gjøres tilgjengelig på våre nettsider.

Følgende enkle liturgi kan være til hjelp ved nattverdfeiring i hjemmet:

(Veksellesning: Skrift med tynn font leses av den som leder, tykk font leses i fellesskap. Om du er alene, leser du alt høyt selv.)

1 Innledning

Kjære Herre Jesus!

Du er det levende brød som er kommet ned fra himmelen og gir verden liv!

Den som kommer til deg skal ikke sulte.

Den som tror på deg skal ikke tørste.

Vi kommer til ditt bord for å motta ditt hellige legeme og blod.

Gi oss å komme i ydmykhet og med sann tro på at det du gjorde på korset gjelder for oss.

Kjære Jesus! Takk at vi er ett legeme i deg, én familie, ett folk på jorda.

Lær oss å elske hverandre slik som du har elsket oss.

Trøst oss, og gi oss glede i frelsen, sammen med hele din kirke på jorda.

2 Herrens ord

Les en av dagens bibeltekster, og/eller en av disse

Joh 3,14-18a. Rom 3,21-25a. Ef 1,3-14. 1. Joh 4,7-10

3 Bønn

(Leder kan be denne bønnen eller en fri bønn)

Hellige Gud, du har skapt oss i ditt bilde og gitt oss livet i gave. Vi takker deg for Jesus Kristus, verdens frelser. Han døde og stod opp igjen, så vi ved troen på ham får tilgivelse for syndene og evig liv. Vi takker deg for dåpen, der vi blir født på ny, og for nattverden, der du samler oss som din store familie.

Vi ber deg: Send din Ånd over oss og over dine gaver, så vi i tro kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen. Gjør oss til ett med hverandre og med Jesus Kristus.

Vår Far i himmelen! La navnet ditt helliges. La riket ditt komme.

La viljen din skje på jorden slik som i himmelen.

Gi oss i dag vårt daglige brød, og tilgi oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere.

Og la oss ikke komme i fristelse, men frels oss fra det onde.

For riket er ditt, og makten og æren i evighet. Amen.

4 Innstiftelses-ordene leses

Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa:

Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere.

Gjør dette til minne om meg.

Likeså tok han kalken etter måltidet,

takket, gav dem og sa: Drikk alle av den.

Denne kalk er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere til syndenes forlatelse.

Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

5 Utdeling

Brød og vin mottas og det sies til den enkelte:

(Her kan enten den som leder gi til alle, eller man kan sende brød og vin rundt. Den som sender videre sier da ordene under.)

Kristi kropp gitt for deg.

Kristi blod utøst for deg.

Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har her gitt oss sitt hellige legeme og blod. Med det har han sonet alle våre synder. Han styrke og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv.

6 Takkebønn

Tid for å be, vitne og eventuelt synge en sang.

7 Velsignelse

La oss be om Herrens velsignelse.

Velsign oss, Gud Fader. Velsign oss, Guds Sønn. Velsign oss, Guds Hellige Ånd. Amen.

Etter nattverden

Det som er igjen av brødet og vinen spises og drikkes opp av de som har deltatt. På den måten forholder vi oss til elementene på en verdig måte.

Hvis man ønsker det, kan nattverdmåltidet kombineres eller knyttes sammen med et regulært måltid i hjemmet.

Se her for mer informasjon om påskemåltid:

<https://www.return2sender.no/bli-med/ressurser/paskemaltid/>

Bakgrunn for prosjektet:

Utbruddet av Coronaviruset gir oss mange utfordringer og bekymringer som samfunn. Vi som kirke er kalt til å være en del av det lokale samfunnet vi befinner oss i, og underlegge oss statens anbefalinger. Vi ønsker ikke å være en gjeng med "særinger" som ikke følger FHI (Folkehelseinstituttet) sine anbefalinger. Tvert imot så innser vi at vi har flere eldre og sårbare i våre samlinger enn det man f.eks finner på en arbeidsplass. Vi har også mer hudkontakt og sitter nærmere hverandre enn det som er vanlig i andre sammenhenger. Derfor er det riktig at vi tar de forhåndsreglene som er viktige for alle aktører i samfunnet. Nå som det ikke lengre er anbefalt å ha større forsamlinger (foreløpig over 100 deltakere), vil det for mange, og kanskje de fleste av våre menigheter, være naturlig å avlyse gudstjenester, ungdomsarbeid, barnearbeid og andre arrangementer i tiden som kommer fremover. Det er fornuftig! Vi viser med dette at vi tar samfunnet rundt oss på alvor, og ønsker å være en naturlig og seriøs aktør i samfunnet.

Men for mange vil dette oppleves som et tap. Tap av forkynnelse, relasjoner, fellesskap og gode rutiner for familien i karantenetiden.

Vi ser samtidig en økende frykt og urolighet i samfunnet. Mennesker er redde for å bli smittet, og denne situasjonen vil også få konsekvenser i form av permisjoner fra jobb, nedsatt inntekt og andre konsekvenser i mange menneskers liv.

Så hva er da kirkens kall i dette? Hva er en menighet? Hvordan kan vi bety en forskjell for hverandre og mennesker rundt oss i tiden vi går inn i? Hvordan kan vi sikre at barna fremdeles får input i sine liv?

Disse spørsmålene er ikke lette å svare på. Men vi vet at kirke ikke er et bygg. At et fellesskap ikke trenger å møtes i benkerader og at trosformidling skjer best i familie og relasjon.

Er dette kanskje en mulighet?

Hensikten med prosjektet:

Før vi går inn på detaljene i prosjektet er det godt å peke på det store bildet. Guds rike er ikke av denne verden. Det er noe mer. Noe større. Derfor vil vi løfte blikket opp mot han som er troens opphavsmann og fullender. Han som faktisk har verden i sine hender.

Vi ønsker ikke med dette prosjektet å si "vi må dessverre avlyse gudstjenestene fremover. Her er et plaster på såret..." Faktisk så kan dette være en mulighet for oss. Vi vil lage et opplegg som gjør at vi tvinges til å ha felleskap, gudstjeneste, forkynnelse og trosformidling på en helt annen måte. Innholdet er kanskje likt, men samtidig annerledes. For når dette skal skje i hjemmene, som familier, og med venner på besøk, så blir det annerledes. Vi ønsker å møte et behov blant våre menigheter, og for mennesker rundt oss. Vi ønsker å formidle inn i frykten og kaoset rundt oss, at Jesus Kristus har håp og fremtid for alle som søker ham!

Vi ønsker å lage en digital kirke. En hjemmekirke.

Beskrivelse av prosjektet:

FriBU satser nå stort på å fremdeles nå ut og være aktuelle for barn og unge. AWANA ønsker også å stå som støttespiller, og har gitt oss fri adgang til deres materiell. Det blir laget en barnekirke film som er for 5 uker. Her blir det åpning av en vert, undervisning basert på Cubbies og Sparks fra AWANA og avslutning med praktisk oppgaver og samtale spørsmål fra INPUT spillet til FriBU/AWANA.

FRIK xPand lager digitale møter med en vert som leder, bønn, og forkynnelse fra flere forkynnere fra Frikirken. Dette skjer hver uke. I tillegg blir det lagt ut lovsang med forklaring, ledet bønn og bibelmeditasjon på sosiale medier knyttet opp til ukas tema.

Det blir laget et eget videopplegg for tweens som tar opp samme tematikk som resten av prosjektet, men myntet på den målgruppen. Dette blir laget som en vlogg, og det skal likne litt på det vi kjenner fra influensere fra youtube.

Det blir også laget en slags gudstjeneste for voksne som kommer ut hver uke. Her er det en vert som har nådehilsen, kirkebønn, tekstlesning og introduksjon. Så kommer det en tale på ca 15 min. Til slutt vil verten avslutte gudstjenesten med oppsummering og velsignelsen. Det vil også være en utfordring til praktisk bruk av tema og spørsmål til samtale og refleksjon

Det jobbes også med å lage en familiegudstjeneste for 1. Påskedag.

Egne produksjoner:

Flere kirker har signalisert at de vil lage sine egne taler og legge dem ut på nett. Det ser ut til at det kanskje kan bli en slik menighet i hvert tilsynsområdet. Dette er kjempebra!!! Frikirken sentralt vil legge ut linker til alle de som bidrar inn, slik at det er mye å velge mellom for de menighetene som ikke har eget opplegg i karantenetiden.

Hvis noen av de menighetene som lager eget opplegg ønsker å lage noe som likner på noe av det som kommer i dette prosjektet, så er det bra. For noen vil det være naturlig å stå helt alene og det er selvfølgelig helt greit. Men hvis ønskelig så kan det være fint om mye av det som blir delt videre har litt samme format. Under følger en beskrivelse av hvordan voksendelen av prosjektet ser ut.

Beskrivelse og forslag til produksjon:

Prosjektet heter "HK - Hjemmekirke". Det er et ordspill som spiller på "HK - hovedkvarter". Både hjem og kirke er hovedkvarter i våre liv. Hvis ønskelig kan den tittelen brukes i starten av filmen. Det er også laget en logo som kan benyttes, og bearbeides etter behov.

Hvis det lages en produksjon som det er ønskelig at andre menigheter også skal brukes, er det lurt å ikke snakke eller presentere det slik at det fremstår som om det er en spesifikk menighet som tiltales. Det er også mange andre utenfor kirken vår som kan se disse filmene og da er det lurt å bruke et språk og sjargong som alle kan forstå.

Filmen deles inn i 5 deler/scener:

1: Velkommen og bønn.

- En vert ønsker velkommen, gjerne til "hjemmekirke".
- Kort forklaring av hva hjemmekirke er
- Kort beskrivelse av dagens tale og dagens taler
- Kirkebønn
- Leder inn i Vår Far - kommer også opp som tekst på skjermen

2: Tekstlesning:

- Her kan bildet enten være sammensatte filmer av naturbilder el. Det kan være et bevegelig bilde (motion graphic), eller et vanlig statisk bilde. Det kan selvfølgelig også være verten som er i bildet.
- Her kan det være fint med lav musikk i bakgrunnen - OBS: Pass på at du bruker musikk du har lov til
- Teksten kommer opp på skjermen.
- Voiceover eller vert som leser teksten, gjerne teatralisk og med innlevelse.

3: Forkynnelse:

- En forkynner ser inn i kameraet og forkynner i 15-20 min (mennesker i europa ser i snitt ikke mer enn 15 min. inn i en tale på nett).
- Det anbefales ikke å bruke powerpoint under forkynnelsen. Hvis det er ønskelig med bibeltekster eller sitater, så er det best at det kommer opp som en super i bunnen av skjermen.

4: Avslutning og velsignelse:

- Verten oppsummerer talen på ca. 30 sek.
- Avslutter på passende måte

- Lyser velsignelsen

5: Sluttbilde:

- Siste bildet blir stående i ca. 5 min med tekst og musikk i bakgrunnen
- En praktisk utfordring for ukka som ligger foran
- 3-4 spørsmål til bruk i grupper eller til egenrefleksjon

Avslutning:

Vi håper at det er mange kirken rundt om i Norge som ønsker å være tilstede i samfunnet i tiden som kommer. Internettmøter er en god plattform, men vi ser at det samtidig blir viktig å kommunisere direkte med medlemmene våre under denne samfunnskrisen.

Frikirken vil fungere som en hub for disse prosjektene. Ta kontakt med hovedkontoret hvis du lurer på noe. Det meste av filmer vil ligge på frikirken.no og på fribu.no

Vi ber om Guds rike velsignelse inn i deres arbeid!